

Savivaldybių **žinios**

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 10 (870)

2019 m. gegužės 25 d.
Išėina šeštadieniais

KADENCIJA PAŽYMĖTA TĘSTINIAIS IR NAUJAIŠ DĀRBAIS

*Gegužės 29 d. Vilniuje vyks naujos kadencijos
Lietuvos savivaldybių asociacijos narių atstovų suvažiavimas.
Sveikiname LSA suvažiavimo delegatus ir
linkime sėkmingo darbo*

Redakcijos kolegija

Antanas ČERNECKIS

Rietavo savivaldybės meras

Nijolė DIRGINČIENĖ

Birštono savivaldybės merė

Gintautas GEGUŽINSKAS

Pasvalio rajono savivaldybės meras

Vytautas GRUBLIAUSKAS

Klaipėdos miesto savivaldybės meras

Alvydas KATINAS

Utenos rajono savivaldybės meras

Valerijus MAKŪNAS

Kauno rajono savivaldybės meras

Artūras MARGELIS

Lazdijų rajono savivaldybės tarybos narys

Zdzisław PALEVIČ

Šalčininkų rajono savivaldybės meras

Kęstutis TUBIS

Anykščių rajono savivaldybės tarybos narys

Povilas ŽAGUNIS

Panevėžio rajono savivaldybės meras

Roma ŽAKAITIENĖ

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė

Leidžia viešojo įstaiga Savivaldybių žinios

Direktorė

Lina BELEVIČIENĖ

Atsakingasis redaktorius, fotokorespondentas

Romas GURKLYS

Stilistė-korektorė

Janina MALKENIENĖ

Facebook savzinios

leva CATALDO

cataldoieva@gmail.com

Kaštonų g. 4, LT-01107 Vilnius

Tel.: (8 5) 262 2083 / 262 0847

Faks. (8 5) 262 2083

El. p. info@savzinios.lt

savivaldybiu.zinios@gmail.com

Interneto svetainė www.lsa.lt

Facebook savzinios

...

Spausdina AB „Spauda“

Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,

www.spauda.com

Ofsetinė spauda, 4 sp. lankai

ISSN 1392-2467

Tiražas 1700 egz.

KADENCIJA PAŽYMĖTA TĖSTINIAIS IR NAUJAIS DARBAIS

2015 – LIETUVOJE TIESIOGIAI RENKAMI MERAI

• Diskusijos dėl tiesioginių merų rinkimų tarp LSA, Prezidentūros, Seimo ir Vyriausybės vyko 16 metų. 1998 m. birželio 3 d. LSA taryba Vyriausybei pasiūlė parengti įstatymų projektus, reglamentuojančius tiesioginius merų rinkimus. Ir štai 2015 m. kovo 1 d. pirmą kartą šalies istorijoje įvyko tiesioginiai merų rinkimai. Dėl 60 merų postų varžėsi 434 kandidatai. Rinkimuose balsavo apie 40 proc. rinkėjų. Pirmajame rinkimų ture išrinkta 19 merų. Rinkimuose dalyvavo 21 partija, 9 partijų koalicijos ir 54 visuomeniniai komitetai. Daugiausia mandatų gavo socialdemokratai, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai ir Liberalų sąjūdis.

• 2015 m. LSA šventė savo veiklos 20-ąjį gimtadienį. „Džiaugiuosi, kad per du dešimtmečius LSA tapo girdima ir po didelių darbų ir diskusijų savivaldai pavyksta pasiekti svarbius tikslus – tiek socialinės apsaugos, tiek šilumos ūkio, tiek biudžetų sudarymo ir daugelyje kitų sričių. Linkiu, kad tiek asociacijoje, tiek asociacijos administracijoje būtų viena partija – Lietuvos savivalda. Labai norėčiau, kad sprendžiant problemas vyktų konkretus darbas, o ne politikavimas ir lipimas ant statinės, norint save kilstelėti virš kitų“, – sakė LSA prezidentas Ričardas Malinauskas.

• Gegužės 27 d. Vilniuje vyko LSA XXI suvažiavimas. Asociacijos prezidentu ketvirtai kadencijai vienbalsiai išrinktas Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas, viceprezidentais išrinkti Alytaus rajono meras Algirdas Vrubliauskas, Pagėgių savivaldybės meras Virginijus Komskis, Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis ir Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis.

MAŽI IR DIDELI DŽIAUGSMAI SAVIVALDYBĖSE 2015 m.

• Varėnoje atidaryta nauja, jauki autobusų stotis. Projektas – stotis su prekybos centru ir vaistine – įgyvendintas per labai trumpą laiką. Idealiai sutvarkytos autobusų ir šalia esanti geležinkelio stotys tapo savotiškais naujais vartais į Varėną.

• Birštone atidaryta žiedinė sankryža. Ši sankryža buvo itin svarbus projektas Birštonui. „Įrengus sankryžą nebuvo nė vieno eismo įvykio. Kartu ir įvažiavimas į Birštoną tapo saugus, šiuolaikiškas. Nepamirškite važiuoti saugiai ir užsukti į Birštono kurortą“, – kvietė ir šiandien kviečia Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė.

• Alytaus regiono sąvartyne atidaryta atliekų mechaninio rūšiavimo linija. Simbolinę juostelę kirpo visi penki regiono savivaldybių merai. Šio projekto įgyvendinimas buvo reikšmingas visos Lietuvos įvykis. Tai puikus pavyzdys, kaip skirtingų savivaldybių vadovai sugeba susitelkti bendram darbui.

• Finansų ministerija už ES fondų sėkmingiausių ir patraukliausių projektus Lietuvoje įteikė devynias „Europos burių“ statulėles. Klaipėdos miestas buvo pažymėtas net tris kartus. „Tai, kad Klaipėdai atiteko trys iš devynių „Europos burių“ statulėlių, dar kartą parodo, kad Lietuvos uostamiestis yra didžiųjų projektų vystymo lyderis šalyje“, – sakė Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas. Prasidėjo naujasis 2014–2020 m. ES finansavimo laikotarpis.

• Varšuvoje surengtuose Centrinės ir Rytų Europos regiono paslaugų centrų apdovanojimuose garsiai skambėjo Kauno vardas. Užsienio investuotojų žemėlapyje vis ryškiau matomas Kaunas pripažintas palankiausiu kylančiu miestu verslo paslaugų centrams regione.

• Pasauliniame reitinge Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainė įvertinta kaip viena geriausių pasaulyje. Nepriklausomi ekspertai kasmet atliekamame tyrime „Demokratija savivaldybėse visame pasaulyje“ Vilniui skyrė 11 vietą. Sostinė aplenkė tokius e. demokratijos lyderius kaip Viena, Oslas, Stokholmas ar Londonas. Pirmosios vietos atiteko Seului, Honkongui ir Niujorkui.

• Kauno miesto taryba papildė ir patvirtino tarybos posėdžių reglamentą. Tarybos narių klausimams skirtas laikas iki 30, o kalbėjimui – iki 60 sekundžių.

• Panevėžio miesto savivaldybė planavo, kad iki 2020 m. ES investicijų laikotarpiu mieste ir jo ribose bus įgyvendinti 86 projektai, kurių vertė – daugiau kaip 101,5 mln. eurų. Tokiai integruotos teritorijos vystymo programai

SVEIKINAME

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA GIMTADIENIŲ PROGA NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA

- Lazdijų rajono savivaldybės merė **Ausmą Miškinienę** • Alytaus miesto savivaldybės merą **Nerijų Cesiulį**
- Biržų rajono savivaldybės merą **Vytą Jarecką** • Kazlų Rūdos savivaldybės merą **Mantą Varašką**

pritarė miesto taryba. 2014–2020 m. Lietuva numatė integruotos teritorijos vystymo programai daugiau ES lėšų skirti penkiems didiesiems miestams.

- Lietuvos atkūrimo 25-metį savivaldybės paminėjo parodomis, eitynėmis, koncertais ir paminklų statymais.

- Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas surengė konferenciją „Regionai ir regionų plėtros politika Lietuvoje nuo 2020 metų“. Komiteto pirmininkas Valentinas Bukauskas diskusijos dalyviams pabrėžė, kad galiojantis Regioninės plėtros įstatymas gerokai skiriasi nuo komiteto iniciatyvinių nuostatų. Vidaus reikalų ministerijos atstovai perdavė Vyriausybės sprendimą – jį nemato regioninės politikos pokyčių būtinybės.

- Atidarytas ilgai lauktas Palangos aplinkkelis. Tai pirmasis Lietuvoje transporto infrastruktūros viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės projektas.

- Širvintos šventė 540-ąjį miesto gimtadienį.

- Birštone atidarytas vienintelis Lietuvoje mineralinio vandens garinimo bokštas.

- Plungėje po restauracijos duris atvėrė Žemaitijos Versalis – Plungės Oginskių dvaro rūmai. Bibliotekos laikrodinės bokšte vėl suskambo naujasis varpas. „Tikiuosi, kad šis varpas niekur nebedings ir ilgai skambės mūsų parke“, – džiaugėsi Plungės rajono meras Audrius Klišonis. „Pagaliau sugrįžome prie autentiškumo, ir tikiuosi, amžiams atsakėme sovietmečiu vyravusio kičo, įvairių kultūros statinių darymo praktikos. Esu tikras, kad vis daugiau lankytojų atras Žemaitijos grožį ir būtinai čia užsuks“, – sakė premjeras Algirdas Butkevičius.

- Drevernos mažųjų laivų uoste Klaipėdos rajono Gargždų krašto muziejaus darbuotojai visuomenei pristatė naują turistų traukos vietą – 15 m aukščio vienintelį pamaryje apžvalgos bokštą.

- Šiaulių rajono savivaldybė tapo pirmąja Lietuvoje, kurioje visuose kultūros renginiuose uždrausta prekiauti alkoholiniais gėrimais, o neblaivūs žmonės į juos neįleidžiami. „Žinau, kad šiam sprendimui pritaria absoliuti dauguma Lietuvos žmonių. Tikiu, kad jau ne už kalnų tas laikas, kai kultūra ir blaivybė Lietuvoje taps sinonimais“, – sakė Šiaulių rajono tarybos narys Ramūnas Karbauskis.

- Jonavoje iškilmingai atidarytas Joninių slėnis. Rajono merui Mindaugui Sinkevičiui įteiktas simbolinis įkurtuvių raktas.

- Šilutėje po restauracijos atidarytas Hugo Šojaus dvaras. Atidarymo ceremoniją vainikavo Mažosios Lietuvos savivaldybių merų pasirašyta kultūrinio bendradarbiavimo sutartis. Merams įteikti ženklai, simbolizuojantys darnų savivaldybių bendradarbiavimą ir siekį rūpintis Mažosios Lietuvos paveldu ir garsinimu.

Rietavas minėjo Mykolo Kleopo Oginskio 250-ąsias gimimo metines. Garsiai giminei pagerbti atidengta skulptoriaus Remigijaus Midvikio sukurta skulptūra

- Druskininkuose vartus atvėrė istorinis Karolio Dineikos sveikatingumo parkas. „Dėkoju visiems druskininkiečiams, kad visi kartu, surėmę pečius, pasiekėme, kad šis parkas nebūtų privatizuotas ir jame nebūtų pastatytas gyvenamųjų kvartalas“, – sakė kurorto meras Ričardas Malinauskas.

- Pirmasis naujos kadencijos LSA tarybos posėdis vyko Vilniuje, Švietimo ir mokslo ministerijoje. Taryba išrinko atstovus į Vyriausybės ir LSA dvišalę komisiją. Taip pat buvo aptarta saugumo situacija, nauja ugdymo koncepcija, kelių priežiūros programos aktualijos ir kt.

- LSA ir Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje surengė naujiems savivaldybių vadovams pažintinį vizitą į Briuselį. Dalyvių laukė įtempta dviejų dienų programa, kuri baigėsi Europos Parlamente.

- Jauniausias Lietuvos miestas Visaginas šventė 40-ąjį gimtadienį.

- Etnografinių regionų metais Lazdijų tarptautinė šventė „Pasienio fiesta“ vyko atnaujintame miesto parke. „Mes esam džūkai – girių karaliai“, – ši tema skambėjo visuose šventės renginiuose.

- Dvigubą gimtadienį šventė Elektrėnai: miestas – 55-ąjį, o savivaldybė – 15-ąjį. Paskelbtas Elektrėnų garbės pilietis, dainos „Šviečia naktį šviečia dieną...“, tapusios Elektrėnų himnu, teksto autorius Stasys Žlibinas.

- Šilalėje atidarytas vienas moderniausių baseinų Žemaitijoje.

- Anykščiuose buvo atidarytas pirmasis Lajų takas Baltijos šalyse. Prieš statybas sukėlęs nemažai prieštarų diskusijų, takas tapo vienu lankomiausių objektų šalyje. Vienas šio projekto sumanytojų – buvęs ir dabartinis rajono meras Sigutis Obelevičius.

- „Esame istorinio įvykio liudininkai. Balinskių dvaras Jašiūnuose atvėrė duris. Dvaras – tai mūsų plietiško simbolis, rajono perlas. Prie to, kad taptume šio įvykio liudininkais, prisidėjo daug žmonių. Dėkoju visiems prisidėjusiems prie dvaro išlikimo“, – sakė Šalčininkų rajono meras Zdzislavas Palevičius dvaro atidarymo metu. Beveik du dešimtmečius savivaldybė kovojo dėl dvaro išlikimo ir jo pritaikymo visuomenės reikmėms.

- Varšuvoje vyko Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongreso Monitoringo komiteto posėdis ir konferencija, skirta Europos vietos savivaldos chartijos 30-mečiui ir Lenkijos vietos savivaldos 25-mečiui paminėti. Chartija yra unikalus ir nepakeičiamas vietos lygmeniu demokratijos instrumentas.

- Palangai įteikta Europos garbės vėliava.

- Paskutinį rugsėjo savaitgalį valstybinėmis ir žemaičių vėliavomis pasipuošęs Rietavas skyrė Mykolo Kleopo Oginskio 250-osioms gimimo metinėms. Garsiai giminei pagerbti atidengta skulptoriaus Remigijaus Midvikio sukurta skulptūra.

- Ignalinos rajonas pirmasis Lietuvoje modernizavo visus viešuosius pastatus.

- Spalio 23 d., švenčiant Savivaldos dieną, dešimtą kartą pagerbtos Lietuvos savivaldybės. „Aukštinės krivulės“ įteiktos 16 savivaldybių.

- Lietuvos laisvosios rinkos institutas įvertino geriausiai besitvarkančias savivaldybes. Tarp 54 mažųjų savivaldybių daugiausia balų surinko Kauno ir Klaipėdos rajonai.

- Druskininkuose startavo Lynų kelias.

- Palangoje iškilmingai atidaryta naujoji Koncertų salė.

- Vilniaus Katedros aikštę papuošusi eglė pateko į pasaulio gražiausių eglių sąrašą, kurį sudarė „The Guardian“. Ji minima tarp ekstravagantiškiausių ir kūrybiškiausių eglių pasaulyje.

2016 – POKYČIŲ METAI

• LSA XXII suvažiavimas vyko 2016 m. gegužės 10 d. Naujojoje Akmenėje. Asociacijos prezidentas Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas pabrėžė, kad būtina labai aiški nacionalinė regionų plėtros vizija, kurioje valstybės lygiu būtų įvardyta, kokius regionus norime Lietuvoje matyti ir kaip apibrėžiame jų išskirtinumą. Ši strategija turėtų būti darniai susijusi su kitų sričių, pavyzdžiui, turizmo, susisiekimo, investicijų ar verslo plėtros, programomis.

LSA suvažiavime Akmenėje gimtadienio proga pasveikintas LSA viceprezidentas Alytaus rajono meras Algirdas Vrubliauskas

• „Savivaldybių žinios“ tęsė nuo Akmenės rajono pradėtą kelionę po savivaldybes „Lietuva nuo A iki Z“.

• Kauno savivaldybė į 2016 metus įžengė atsikračiusi 45 mln. eurų skolų.

• Tauragę pasiekė didžiausia per pastaruosius metus 25 mln. eurų investicija.

• Prezidentė Dalia Grybauskaitė, susitikusi su šalies savivaldybių merais, pakvietė juos prisijungti prie nacionalinės kampanijos „Už saugią Lietuvą“ ir paragino savivaldybių vadovus daugiau dėmesio skirti socialinėms problemoms spręsti. Kampanijos tikslas – mažinti smurtą, žalingas priklausomybes, savižudybes, skatinti vaikų globą šeimose ir įvaikinimą.

• Marijampolėje vyko Lietuvos socialinių darbuotojų asociacijos (LSDA) suvažiavimas. Pasak LSDA prezidentės Vilniaus miesto savivaldybės Socialinių reikalų ir sveikatos departamento direktoriaus pavaduotojos Rasos Laiconienės, suvažiavimo temą padiktavo skaudūs įvykiai, kai Kražiuose buvo nužudyta socialinė darbuotoja, o Kėdainių rajone tėvas į šulinį įmetė du mažamečius vaikus.

• Panevėžyje įvyko kasmetinis Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų Europos regionų komitete narių susitikimas, kuriame buvo diskutuojama apie vietos valdžios institucijų vaidmenį skatinant kaimo ekonomiką. Lietuvos delegacijos vadovas – Zarasų rajono savivaldybės vicemeras Arnoldas Abramavičius apžvelgė Lietuvos savivaldos raidą. Panevėžio rajono meras, LSA viceprezidentas, Žemės valdymo ir kaimo reikalų komiteto pirmininkas Povilas Žagunis papasakojo apie svarbiausias

Liepos 15 d. Mažeikiuose iškilmingai paskelbta moderniausio Lietuvoje pėsčiųjų viaduko per geležinkelį statybos pradžia

investicijas, pasiekusias Panevėžio rajoną per 2007–2013 m. finansinį laikotarpį.

• Šiauliuose įkurta laisvoji ekonominė zona. Jos išskirtinumas – šalia veikiančio oro uosto.

• Birštone įkasta kapsulė, ženklinanti daugiafunkcio sporto komplekso statybos pradžią.

• Palanga minėjo sugrąžinimo Lietuvai 95-meį.

• Birželio 1-ąją – Tarptautinę vaikų gynimo dieną – šiauliečiai prisijungė prie pasaulinės akcijos „Taikos glėbys“. Į šią akciją įsitraukė apie 50 šalies savivaldybių. Miesto meras Artūras Visockas išdalijo pažymėjimus „Aš – mažasis šiaulietis“ daugiau kaip šešiams šimtams mažųjų šiauliečių ir jų tėvelių.

• Alytuje atidarytas aukščiausias Lietuvoje pėsčiųjų ir dviratininkų tiltas. „Sakoma – sunkiai gimęs, ilgai gyvena. Išties sunkiai gimė ir šis tiltas – iškilo įvairių trukdžių, problemų. Tačiau dėkoju tiems, kurie nenuleido rankų, įveikė visas kliūtis, ir aukščiausias pėsčiųjų ir dviratininkų tiltas Lietuvoje šiandien stovi Džukijos sostinėje“, – sakė miesto meras Vytautas Grigaravičius. Tiltas yra 38,1 metro aukščio nuo vidutinio vandens lygio, jo ilgis – beveik ketvirtis kilometro – 240 metrų, plotis beveik 7 metrai.

• 2016 m. Lietuvos kultūros sostinė buvo Telšiai. Projektą „Ant septynių kalvų – septynios meno kalbos“ telšiškiečiai pristatė turizmo parodoje „Adventur“.

• Ignalinos sukako 150 metų. Paskelbti penki rajono garbės piliečiai. Vienas jų – europarlamentaras, buvęs ilgametis rajono meras, LSA prezidentas ir viceprezidentas, „Auksinės krivulės“ riteris Bronis Ropė.

• LSA parengė specialų gidą šalies savivaldybėms apie Europos Sąjungos (ES) struktūrinius investicinius fondus ir tiesiogiai ES administruojamas programas.

• Lietuvos savivaldybių merų delegacija birželio 16–18 d. dalyvavo Tangšanio mieste, Kinijoje, vykusiame trečiajame vietos lyderių susitikime, kurį surengė Kinijos bendradarbiavimo su Centrinės ir Rytų Europos šalimis sekretoriatas. Vykusiame 16 Europos šalių ir Kinijos vietos lyderių susitikime LSA prezidentas R. Malinauskas patvirtino, kad Lietuvos ir Kinijos bendradarbiavimas intensyvėja tiek verslo srityje, tiek valstybiniu lygiu.

• Birštonas šventė 170-ąjį gimtadienį.

• Visagine įvyko tarptautinė konferencija „Visaginas po AE uždarymo: augti negalima sustoti“. Konferencijoje ministerijų, mokslo įstaigų ir verslo įmonių atstovai iš Lietuvos, Švedijos, Vokietijos ir Ispanijos pasidalijo praktiniais patarimais ir įžvalgomis, kaip sėkmingai vystyti Visaginui nutraukus Ignalinos AE eksploatavimą.

Visagino savivaldybės merė Dalia Štraupaitė sveikindama konferencijos dalyvius sakė: „Nuveikta daug darbų, tačiau dar daugiau reikia padaryti ateityje. Sustoti negalima. Ir manau, kad Visaginas tikrai nesustos. Nieka-dal!“

- Lietuva įstojo į Europos šv. Jokūbo kelią. Lietuvos šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijai vadovauja Panevėžio miesto meras Rytis Mykolas Račkauskas.

- Valstybės dienoje ir Vilniuje vykusioje aštuntojoje Lietuvos moksleivių dainų šventėje „Tu mums viena“ dalyvavo per 22 tūkst. moksleivių iš visos Lietuvos.

- Liepos 15 d. Mažeikiuose iškilmingai paskelbta moderniausio Lietuvoje pėsčiųjų viaduko per geležinkelį statybos pradžia. Įkasti simbolinę statybų pradžios kapsulę su laišku ateities kartoms pakviesti Seimo narys Kęstutis Bartkevičius, AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinio direktoriaus pavaduotojas Andrius Montrimas, susisiekimo ministras Rimantas Sinkevičius ir Mažeikių rajono meras Antanas Tenys.

- Švenčionys šventė – 530-ąsias metines ir gaivino žolininkystės tradicijas.

- 600-ąjį miesto gimtadienį biržiečiai paminėjo maratonu, senų automobilių paradu, turiniais susitikimais ir koncertais.

- Mažųjų svajonę įgyvendino Palanga, kur keli šimtai Lietuvos vaikų patyrė mažą stebuklą – pakviesti kurorto savivaldybės, jie pirmą kartą pamatė jūrą. Mažųjų svajonę įgyvendino socialinė akcija „Pasveikink jūrą Palangoje“. „Nors Lietuva yra prie Baltijos, šalyje gyvena šimtai vaikų, nė karto nemačiusių jūros. Taip Palanga prisijungė prie Prezidentės inicia-

tyvos „Už saugią Lietuvą“ – sakė Palangos miesto meras Šarūnas Vaitkus. Pasinaudoti galimybe parodyti mažiesiems jūrą panorą per 40 savivaldybių, tad liepos 30 d. į kurortą sugužėjo kone 400 svečių. Savivaldybė pasiūlė nemokamą apgyvendinimą, maitinimą ir itin turiningą edukacinę programą.

- 755-ąjį jubiliejų atšventė laimės miestas – Utena. Į šventę atvyko delegacija iš Palestinos.

- Širvintose atidengta Igno Šeiniaus atminimą įamžinanti skulptūra.

- Rudenį įvykusiuose Seimo rinkimuose mandatus laimėjo šeši buvę savivaldybių vadovai.

- Kaišiadoryse vyko pirmasis Paukščių festivalis. Daugiau nei 60 renginio partnerių ir rėmėjų pasistengė, kad šventės erdvės būtų užpildytos įvairiausiomis veiklomis ir dovanų gausa. Pagrindinis renginio partneris AB Kaišiadorių paukštynas visus nustebino savo rekordu. Iš daugiau nei 7 tūkst. skirtingų vištienos dalių, iškeptų ant grilio, ir daržovių bei vaisių buvo suformuotas rekordinio dydžio paukštis. 3 m aukščio, 2 m pločio ir 3,5 m ilgio kūrinys svėrė daugiau nei pusę tonos. Po rekordo fiksavimo kepta vištiena išdalyta šventės dalyviams.

- Telšiuose atidengtas paminklas Durbės mūšiui.

- Besibaigiant 2016-iesiems Vyriausybės rūmuose įvykusiame „Lietuvos metų gaminių 2016“ apdovanojimų renginyje aukso medaliu įvertinta Palangos koncertų salė. Apdovanojimą UAB „Conresta“ direktoriui Lukui Laukaičiui įteikė ministras pirmininkas Saulius Skvernelis kartu su Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentu Robertu Dargiu.

- Palangos koncertų salės statyba truko 23 mėnesius.

2017 – ĮKURTUVIŲ METAI

- Trys karaliai Varėnos krašto žmonėms padovanojo neeilinę šventę – tądien iškilmingai atidarytas Varėnos sporto centras su baseinu.

- Šilalės rajone sausio 14 d. oficialiai atidaryta Aukštagirės slidinėjimo trasa. Tai pirmoji ir kol kas vienintelė profesionaliai įrengta slidinėjimo trasa Tauragės apskrityje.

- LSA inicijavo konsultacijas su dešimčia Vyriausybės ministrų ir ministru pirmininku. Su šalies merais vasario 9 d. susitikęs ministras pirmininkas Saulius Skvernelis pabrėžė, kad Vyriausybė ketina stiprinti savivaldybių savarankiškumą, mažinti centralizaciją ir suteikti joms daugiau įrankių kokybiškai teikti viešąsias paslaugas gyventojams.

- Jonavoje duris atvėrė naujas, modernus daugiafunkcis kompleksas – 2 tūkst. vietų Jonavo sporto arena.

- „Sujunkite mus su Lietuva“ – tokį prašymą šalies valdžiai kovo 9 d. pikete prie Seimo išsakė rusniškiai, vildamiesi, kad pagaliau šalies valdžia suras reikalingų lėšų per žiemos ir pavasario potvynius užliejamam 400 metrų vienintelio kelio į Rusnę ruožui sutvarkyti. 2019 m. gegužės 18 d. įvyko iškilmingas estakados atidarymas.

- Vidaus reikalų ministerija į Kauną sukvietė savivaldybių, verslo, mokslo atstovus į diskusiją „Regioninės politikos pavasario forumas“, kuriai daugiausia dėmesio skirta viešojo ir privataus sektorių partnerystei.

- Kovo 29 d. Kultūros ministerijoje iškilmin-

gai paskelbtas Europos kultūros sostinės 2022 atrankos konkurso nugalėtojas. Juo tapo Kaunas.

- Sostinės šilumos ūkis sugrįžo į vilniečių rankas – šilumos ūkį vėl administruos Vilniaus miesto savivaldybė per jos įmonę „Vilniaus šilumos tinklai“.

- Balandžio 26 d. Vilniuje, „Litexpo“ parodų rūmuose, vyko LSA XXIII suvažiavimas, kuriame pabrėžtas savivaldybių siekis stiprinti jų savarankiškumą ir įgyti daugiau įrankių pritraukiant investicijas.

- Pakruojuje atidaryta atgimusi sinagoga. „Derybos su žydų bendruomene užtruko labai ilgai. Derybose mums labai padėjo dabartinė Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky“, – nueitą kelią apžvelgė rajono meras Saulius Gegieckas.

- Šakiuose atidengta šakiečio skulptoriaus Kęstučio Dovydaičio sukurta bronzinė skulptūrinė kompozicija „Simboliai laike“ – jauna, vėlyje besiplaikstančiais plaukais mergaitė prie savęs glaudžia knygą, o nedidelėse į grindinį įmintose pėdutėse – lietuvių kalbos abėcėlė. Ši kompozicija skirta didžiausiam tautos turtui – kalbai.

- Radviliškis minėjo 450-ąsias metines. Kraštiečio skulptoriaus Stasio Žirgolio sukurta skulptūrinė kompozicija primena Radviliškio istoriją.

- Birželio 26 d. į Kaišiadoris pargabentas palaimintojo Teofiliaus Matulionio sarkofagas.

- Apie dešimtmetį trukę darbai naujam gyvenimui prikeliant Oginskio laikų muzikantų bendrabutį vainikuoti švente. Paskutinę rugpjūčio dieną čia atidaryta Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokykla.

- Radviliškyje atidarytas plaukimo baseinas. Kaip pabrėžė rajono meras Antanas Čepononis, radviliškiečiams sukurta puiki sporto bazė.

Vilniuje, „Litexpo“ parodų rūmuose, statybų parodos metu vyko LSA XXIII suvažiavimas, kuriame pabrėžtas savivaldybių siekis įgyti daugiau įrankių pritraukiant investicijas

2018 – LIETUVOS ŠIMTMEČIO METAI

- Visose savivaldybėse vyko Lietuvos šimtmečiui skirti renginiai ir pasirengimas šimtmečiui skirtai dainų šventei „Vardan tos...“.

- LSA ir savivaldybių atstovai susitiko su Europos vietos ir regionų valdžių kongreso Monitoringo komiteto nariais. Susitikimo tikslas – išsiaiškinti, kaip, palyginti su 2012 m. vizitu į Lietuvą, pasikeitė savivaldybių padėtis, kaip stiprinamas savivaldybių savarankiškumas ir kaip Lietuva laikosi Europos vietos savivaldos chartijos nuostatų.

- Vilniuje, Tado Kosciuškos gatvės skvere, atidengtas paminklas didiesiems tautiškumo skatintojams – broliams Petriui, Jonui ir Antanui Vileišiams. Paminklą atidengė Jono Vileišio dukra Rita Vileišytė-Bagdonas, proanūkis asociacijos „Vileišių fondas“ vadovas Gediminas Tursa, Vilniaus meras Remigijus Šimašius ir Lietuvos istorijos instituto direktorius Rimantas Miknys.

- Po dvylikos metų darbų, rūpesčių, teisminių procesų Naujojoje Akmenėje atidaryta viena moderniausių bibliotekų.

- LSA prezidentas Ričardas Malinauskas ir ministras pirmininkas Saulius Skvernelis pasirašė Vyriausybės ir asociacijos susitarimą dėl dvišalio bendradarbiavimo.

- Europos dienos išvakarėse LSA, Europos regionų komitetas ir Molėtų rajono savivaldybė Utenos regiono merus, regioninės plėtros specialistus pakvietė į Alantos dvarą, kur vyko konferencija „Sanglaudos politika – patirtis ir ateities išvalgos“.

- Anykščių kultūros centras po dešimties metų trukusio pastato atnaujinimo pagaliau

Lietuvos šimtmečiui paminėti | Vilnių suvažiavo tūkstančiai dainų šventės „Vardan tos...“ dalyvių iš visos šalies

galėjo pasidžiaugti atgimusiomis erdvėmis renginiams ir repeticijoms.

- Šeduvoje (Radviliškio r.) pradėta litvakų miestelių istorijos, kultūros ir atminimo muziejaus „Dingęs šetlas“ statyba.

- Duris atvėrė naujas, modernus Klaipėdos baseinas.

- Vilniuje, Simono Daukanto aikštėje, iškilmingai pakelta Dainų šventės vėliava paskelbė Valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtos Lietuvos dainų šventės pradžią. Prezidentūros rūmų Baltojoje salėje dirigentams, chorvedžiams, meno vadovams ir organizatoriams įteiktos specialiosios regalias. Susirinkusiuosius sveikino šventės globėja – Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

- Startavo Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centro projektas „Surink Lietuvą“.

- Liepos pabaigoje Radviliškyje vyko pirmasis Lietuvoje Europos miestų festivalis.

- Nemuno krantus sujungiančiam ilgiausiam Lietuvoje automobilių tiltui ties Jurbarku Vyriausybės nutarimu buvo suteiktas Šimtmečio vardas.

- Po trejų metų rekonstrukcijos darbų Šakiuose atidarytas atnaujintas miesto Kultūros centras. Rekonstrukcija kainavo 2,6 mln. eurų, kuriuos skyrė Kultūros ministerija ir rajono savivaldybė.

- Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija Šventosios uosto valdymą perdavė Palangos miesto savivaldybei. Tikimasi, kad ateityje šis uostas taps dar vienu pajūrio traukos centru poilsiautojams ir suteiks patrauklias darbo sąlygas priekrantės žvejams.

- Kelmėje atidarytas daugiavonkis sporto kompleksas. Jame įrengta universali sporto salė su 540 vietų tribūnomis, imtynių, treniruoklių, aerobikos, biliardo salės, administracinės ir trenerių patalpos, modernūs persirengimo kambariai.

- Vidaus reikalų ministerijoje vyko Merų forumas, kuriame diskutuota apie tiesioginius merų rinkimus, jų privalumus ir trūkumus, savivaldybių veiklą.

Naujojoje Akmenėje atidaryta viena moderniausių bibliotekų

Vilniuje atidengtas paminklas didiesiems tautiškumo skatintojams – broliams Petriui, Jonui ir Antanui Vileišiams

2019 m. savivaldos rinkimuose dalyvavo 14 partijų. Jos pateikė 364 sąrašus, kuriuose buvo įrašyti 10 293 kandidatai. Visuomeniniai rinkimų komitetai į savo 90 sąrašų buvo įrašę 2 713 kandidatų. Partijų koalicijos į savo 14 sąrašų buvo įrašę 695 kandidatus. Vyriausiosios rinkimų komisijos atliktos analizės duomenimis, vidutinis kandidato į savivaldos tarybos narius amžius buvo 48 metai, jo deklaruoamas turmas – 83,8 tūkst. eurų. Dažniausi kandidatų vardai – Vytautas, Kęstutis, Jonas.

MERAI PASIKEITĖ TREČDALYJE SAVIVALDYBIŲ

2019 m. antrą kartą vykusiuose tiesioginiuose merų rinkimuose dėl mero posto varžėsi 413 kandidatų. Tai 21 kandidatu mažiau nei 2015 m.

Iš kandidatavusiųjų į mero postą daugiau kaip trys ketvirčiai – 78,1% vyrai.

Iš 60 merų išrinkti 55 yra vyrai (92%) ir penkios – moterys (8%).

Moterys vadovauja Birštono savivaldybei – Nijolė Dirginčienė, Lazdijų rajono savivaldybei – Ausma Miškinienė, Trakų rajono savivaldybei – Edita Rudelienė, Širvintų rajono savivaldybei – Živilė Pinskuvienė, Vilniaus rajono savivaldybei – Marija Rekst.

Trys merės išrinktos per pirmąjį rinkimų turą.

Merai pasikeitė daugiau nei trečdalyje savivaldybių – 22. 38 savivaldybėse liko vadovauti merai, kurie ir anksčiau ėjo šias pareigas.

Per savivaldybių tarybų rinkimus vienmandatėse apygardose merais išrinkti du Seimo nariai. Tai Joniško rajono meras Vitalijus Gailius ir Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas.

Išrinktų merų amžiaus vidurkis – 51,1 metų.

Jauniausias meras yra 30 metų. Tai Tauragės rajono meras Dovydas Kaminskas. Taip pat jauniausių merų gretose yra Marijampolės meras Povilas Isoda, Raseinių rajono – Andrius Bautronis, Lazdijų rajono – Ausma Miškinienė, Švenčionių rajono – Rimantas Klipčius.

Vyriausią merą išsirinko Panevėžio rajono savivaldybės gyventojai. „Aukštinės krivulės“ riteris Povilas Žagunis yra 66 metų. Jis meru išrinktas penktą kartą.

Vyriausių merų penketuke yra ir Šiaulių rajono meras Antanas Bezasas, Kauno rajono – Valerijus Makūnas, Mažeikių rajono – Vidmantas Macevičius ir Vilniaus rajono – Marija Rekst.

TREČDALIS TARYBOS NARIŲ – MOTERYS

Dėl tarybos nario mandato varžėsi 13 732 kandidatai. Tai 1 417 kandidatų mažiau negu 2015 m. savivaldos rinkimuose. Daugiausia moterų kandidatavo Lietuvos žaliųjų partijos – 55 proc., Lietuvos centro partijos – 54,6 proc., Darbo partijos – 50,7 proc., Lietuvos laisvės sąjungos (liberalų) – 50,2 proc., partijos Tvarka ir teisingumas – 50,1 proc. sąrašuose.

Lietuvos Respublikos gyventojai išrinko 1 502 savivaldybės tarybos narius, iš kurių 1061 (71%) yra vyrai ir 441 (29%) moterys.

Didžiausia moterų dalis dirba Šalčininkų (48%), Vilniaus (45%) ir Kupiškio (43%) rajonų, Vilniaus miesto (51%) ir Kauno rajono (41%) savivaldybių tarybose.

Mažiausia dalis moterų buvo išrinkta į Marijampolės (11%), Rietavo (12%), Skuodo rajono (14%), Raseinių rajono (16%) ir Utenos rajono (16%) savivaldybių tarybas.

JAUNIAUSIA – KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS TARYBA

Daugiau kaip ketvirtadalis (27,75 proc.) kandidatuojančių į šalies savivaldybes amžius buvo nuo 45 iki 55 metų. Jaunesnių (18–35 ir 35–45 metų) ir vyresnių (55–65 metų) amžiaus kategorijose kandidatų amžius buvo apytolgiškas – atitinkamai 20,06 proc., 20,02 proc. ir 24,36 proc. Pačioje negausiausioje (9,81 proc.) amžiaus grupėje – 65 metų ir vyresni kandidatai.

Solidžiausio amžiaus kandidatus į savo sąrašus buvo įtraukusi politinė partija „Rusų aljansas“ – amžiaus vidurkis 59,6 m., Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga – 53,1 m., Tėvynės sąjunga-Lietuvos

krikščionys demokratai – 49,7 m. ir Lietuvos tautininkų ir respublikonų sąjunga – 49,4 m.

Jauniausius kandidatus rinkėjams pateikė Lietuvos žaliųjų partija – 44,7 m., Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis – 46,4 m. ir Lietuvos socialdemokratų darbo partija – 47,4 m.

Vyriausius kandidatus kėlė visuomeniniai rinkimų komitetai „Titov ir teisingumas“ – 60,6 m., „Gedimino miestas“ – 58,7 m., „Vardan žmogaus“ – 55,5 m., „Už geresnę ateitį Marijampolėje“ – 54,7 m., „Kviečiu aš tautą“ – 54,2 m. Mažiausias kandidatų amžiaus vidurkis buvo visuomeninių rinkimų komitetų „Kurk Zarasams“ – 31,9 m., „Renkuosi ateitį“ – 35,8 m., „Visaginas – tai mes“ – 36,4 m., „Už jaunąją Sūduvą“ – 36,7 m. ir „Trakų krašto reikalas“ – 37,4 m.

Vyriausias kandidatas varžėsi Ukmergės rajone. Jis rinkimų dieną buvo 90 metų ir 9 mėnesių. Jauniausias kandidatas buvo Jonavos rajone. Kelios savaitės prieš rinkimus jam sukako 18 m.

Jauniausia savivaldybių taryba buvo išrinkta Kazlų Rūdos savivaldybėje. Jos išrinktų kandidatų amžiaus vidurkis yra 43,4 metų. Nedaug atsilieka Vilniaus miesto (44,1 m.), Marijampolės (45,5 m.), Kauno miesto (46,0 m.), Trakų rajono (46,6 m.), Radviliškio rajono (47,2 m.), Telšių rajono (47,8 m.), Neringos (48,1 m.), Palangos miesto (48,4 m.) ir Visagino (48,8 m.) savivaldybių tarybos.

Vyriausią savivaldybių tarybą išsirinko Biržų rajono gyventojai. Į ją išrinktų kandidatų amžiaus vidurkis yra 57,0 m. Nuo jos nedaug atsilieka ir Panevėžio rajono (56,4 m.), Kelmės rajono (55,2 m.), Pasvalio rajono (55,0 m.), Rietavo (55,0 m.), Mažeikių rajono (54,8 m.), Akmenės rajono (54,8 m.), Ignalinos rajono (54,7 m.), Skuodo rajono (54,7 m.) ir Kupiškio rajono (54,3 m.) savivaldybių tarybos.

Penki savivaldybių tarybų nariai buvo išrinkti savo gimimo dieną, t. y. 2019 m. kovo 3 d. Iš visų kandidatuojančiųjų per rinkimus gimtadienį šventė 39.

IR DAR KELI ŠTRICHAJ

Daugiau kaip pusė kandidatų buvo susituokę. Nevedusių – 8 proc., našlių – 3 proc., išsiskyrusių – 7 proc. 73,73 proc. kandidatų – lietuviai.

Dėl tarybos nario mandato varžėsi 244 teisti kandidatai, o dėl tarybos nario-mero mandato – 23 teisti kandidatai iš 411. Iš partijų ir jų koalicijų į klausimą dėl teistumo teigiamai atsakė 194, iš visuomeninių rinkimų komitetų – 49 ir vienas save iškėlęs kandidatas.

Daugiausia teistų asmenų buvo iškėlusį Darbo partija – 39, Lietuvos socialdemokratų partija – 35, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partija – 27, Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – 24.

Nė vieno teisto kandidato neturėjo politinė partija „Rusų aljansas“. Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija, Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga ir Lietuvos tautininkų ir respublikonų sąjunga. Daugiausia teistų kandidatų dėl tarybos nario mandato varžėsi Širvintų – 11, Šilalės – 10, Raseinių, Ukmergės ir Varėnos – po 9, Kalvarijos, Radviliškio ir Šilutės savivaldybėse – po 8. Nė vieno tokio kandidato nebuvo Akmenės, Druskininkų, Kauno ir Tauragės rajono savivaldybėse.

Trečdalis kandidatų savo anketose nurodė turį aukštąjį universitetinį, 4,8 proc. – aukštąjį neuniversitetinį, 12,7 proc. – aukštąjį, 7,3 proc. – aukštesnįjį, po 4 proc. – vidurinį su profesine kvalifikacija ir tik vidurinį išsilavinimą. 32,8 proc. kandidatų savo išsilavinimo nenurodė.

Dėl savivaldybės nario mandato varžėsi trys milijonieriai.

Turtingiausi kandidatai varžėsi Klaipėdoje – jų turimo turto vidurkis – beveik 166 tūkst. eurų, Kaune – 149 tūkst. eurų, Vilniuje – 145 tūkst. eurų, Neringoje – 130 tūkst. eurų, Kupiškio rajone – 123 tūkst. eurų, Kėdainių rajone – 121 tūkst. eurų ir Palangoje – 116 tūkst. eurų.

Mažiausiai deklaruojamo turto nurodė kandidatai Visagine – 36 tūkst. eurų, Lazdijų rajone – 4 tūkst. eurų, Prienų rajone ir Kalvarijoje – po 51 tūkst. eurų. Savivaldybių tarybų rinkimams politinės kampanijos dalyviai surinko apie 4 mln. eurų.

DARNAUS VYSTYMOŠI TIKSLAI NEGALI BŪTI PASIEKTI BE VIETOS IR REGIONŲ VALDŽIOS

Gegužės 6–7 d. Druskininkuose pirmą kartą buvo organizuotas Europos regionų komiteto Ekonominės politikos komisijos (ECON) posėdis ir konferencija. Darnaus vystymosi tikslai vietos lygmeniu. Kaip miestai ir regionai prisideda prie tvarios ekonomikos augimo? Tokie klausimai buvo nagrinėjami ECON komisijos posėdyje ir konferencijoje. Konferencijoje dalyvavo 134 atstovai iš ES narių. Gegužės 7 d. posėdyje įžanginį pranešimą apie tvarų vystymąsi Druskininkuose pristatė Lietuvos delegacijos Regionų komitete narys Druskininkų savivaldybės meras Ričardas Malinauskas (SŽ Nr. 9). Pranešimą apie ES darbotvarkę „Tvarios Europos kūrimas iki 2030 m.“ skaitė ECON komisijos pirmasis pirmininko pavaduotojas Arnoldas Abramavičius ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Tvaraus vystymosi observatorijos pirmininkas Peteris Schmidtas. Taip pat skaitytas pranešimas apie Darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimą Lietuvoje ir Latvijoje. LSA direktorė Roma Žakaitienė vedė baigiamąją diskusiją apie DVT įgyvendinimo pasirošimą kitose ES šalyse.

Kai kurie vertinimai rodo, kad du trečdaliai iš 169 uždavinių, kuriais grindžiami 17 darnaus vystymosi tikslų, negali būti pasiekti be vietos ir regionų valdžios institucijų įsipareigojimų ir koordinavimo. Šios konferencijos metu buvo aptariama, kaip miestai ir regionai gali prisidėti prie tvaraus ekonomikos augimo: įgyvendinant tvaraus vystymosi tikslus, kaip pagrindą tvarios Europos iki 2030 m. sukūrimui ir mokantis iš geriausios praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir visoje Europoje.

2015 m. pasaulio lyderių patvirtinta Jungtinių Tautų 2030 m. darbotvarkė yra nauja pasaulinė darnaus vystymosi programa, kurioje iškeliami 17 darnaus vystymosi tikslų. Ji yra įsipareigojimas iki 2030 m. visame pasaulyje panaikinti skurdą ir užtikrinti darnų vystymąsi, nuošalyje nepaliekant nė vieno. Darnaus vystymosi tikslais suderinami trys darnaus vystymosi aspektai: ekonominis, socialinis ir aplinkos. Jie apima konkrečius ateinančių 15 metų uždavinius, daugiausia dėmesio skiriant:

- žmogaus orumui
- regioniniam ir pasauliniam stabilumui
- sveikai planetai
- teisingoms ir atsparioms visuomenėms
- klestinčiai ekonomikai.

Tie tikslai padeda skatinti ES šalių konvergenciją (suartėjimą), taip pat konvergenciją visuomenėse ir su kitomis pasaulio šalimis. Esminis Darnaus vystymosi darbotvarkės 2030 principas yra „nepalikti nė vieno nuošalyje“ – tikslai bus laikomi pasiektais tik tada, kai jie bus pasiekti visose šalyse ir visoms visuomenės grupėms.

Darnaus vystymosi tikslai iki 2030 m.:

1. Panaikinti visų formų skurdą;
2. Panaikinti badą, užtikrinti apsirūpinimą maistu ir geresnę mitybą, skatinti darnų žemės ūkį;
3. Užtikrinti sveiką gyvenimą ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę;
4. Užtikrinti visa apimančią ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi;

5. Pasiekti lyčių lygybę ir įgalinti moteris ir mergaites;
6. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją;
7. Užtikrinti visiems prieigą prie prieinamos, patikimos, darnios ir modernios energijos;
8. Skatinti tvarų, visa apimančią ir darnų ekonominį augimą, produktyvų įdarbinimą ir tinkamą darbą;
9. Plėtoti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią ir darnią industrializaciją ir inovacijas;
10. Sumažinti nelygybę valstybėse ir tarp valstybių;
11. Padaryti miestus ir žmonių apgyventas vietas saugias, atsparias ir darnias;
12. Užtikrinti darnaus vartojimo ir gamybos modelius;
13. Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos padariniais veiksmų;
14. Išsaugoti ir darniam vystymui naudoti vandenynų ir jūrų išteklius;
15. Saugoti, atkurti, skatinti darnų žemės ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės degradaciją, sustabdyti bioįvairovės praradimą;
16. Skatinti taikias visuomenės darniam vystymuisi, užtikrinti prieigą prie teisingumo visiems ir sukurti efektyvias, atskaitingas visų lygių institucijas;
17. Stiprinti vystymosi darbotvarkės įgyvendinimo priemones ir pagyvinti globalią partnerystę darniam vystymuisi.

ES yra tvirtai pasiryžusi būti pavyzdžiu įgyvendinant Jungtinių Tautų 2030 m. darbotvarkę. Darnaus vystymosi tikslai įtraukti į visus dešimt Europos Komisijos prioritetų.

2016 m. lapkričio mėn. Europos Komisija pristatė savo strateginį požiūrį į 2030 m. darbotvarkės ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą.

Pagrindiniai veiksmai įgyvendinant 2030 m. darbotvarkę:

- įtraukti DVT į visas ES politikos kryptis bei iniciatyvas ir pasirūpinti, kad darnus vystymasis būtų pagrindinis visų jos politikos kryptų orientyras
  - nuo 2017 m. reguliariai teikti ataskaitas apie ES pažangą įgyvendinant 2030 m. darbotvarkę
  - toliau įgyvendinti 2030 m. darbotvarkę su ES šalių vyriausybėmis, Europos Parlamentu, kitomis Europos institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis, pilietinės visuomenės organizacijomis, piliečiais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais
  - įsteigti aukšto lygio įvairių suinteresuotųjų subjektų platformą, kuri padėtų keisti geriausios įgyvendinimo įvairiuose sektoriuose, nacionaliniu ir ES lygmeniu praktikos pavyzdžiais
  - plėtoti ilgalaikę laikotarpio po 2020 m. viziją.
- Druskininkuose buvo pristatytas Europos Sąjungos tyrimas, kaip ES šalys pasirėngusios įgyvendinti DVT (*lentalė*).
- Lentalėje matyti, kad daugiausia pasiekimų DVT srityje pasiekė Suomija. Palyginkime Lietuvą su kitomis šalimis.

Parengė Romas Gurklys

„Savivaldybių žinioms“ jau 22!

Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

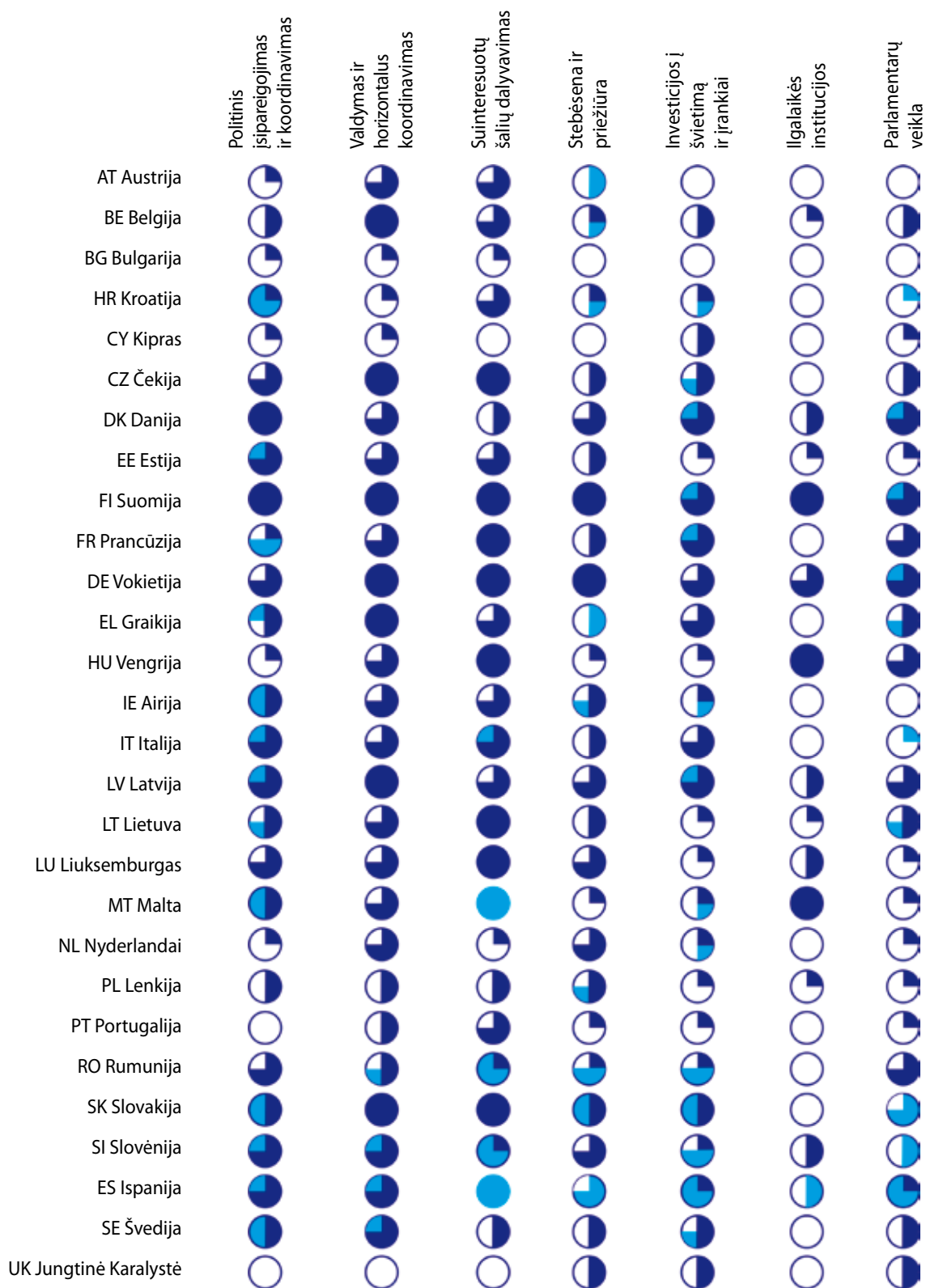
„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui!

Europos požiūris į darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimą

VALDYMO DIMENSIJOS, SUSIJUSIOS SU DVT SKATINIMU VISOSE 28 ES VALSTYBĖSE NARĖSE (MINKŠTAS VERTINIMAS)

■ Įgyvendinta (mėlynas rutuliukas)
■ Planuojama (melsvas rutuliukas)

SUSIPAŽINKIME SU NORVEGIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Lietuvių bendruomenė Osle giedoja „Tautišką giesmę“

Vilniuje gimusi ir užaugusi, vėliau studijuoti į Norvegiją išvykusi **LINA BALTRUKONIENĖ** (nuotr.) nemanė, kad jau po kelerių metų gyvenimo Norvegijoje taps ne tik Oslo lietuvių bendruomenės pirmininke, sukurs sėkmingą verslą, bet ir vadovaus Norvegijos lietuvių bendruomenei.

Kaip nusprendėte įsitraukti į lietuvių bendruomenės veiklą? Kodėl Jums tai svarbu?

Pirmasis kontaktas su lietuvių bendruomene atsirado tik atvykus. Vaikams ieškojome lituanistinės mokyklėlės. Į aktyvią bendruomenės veiklą įsitraukiau kiek vėliau. Gal po ketverių metų gyvenimo svečioje šalyje, prasidėjus kalboms ir problemoms dėl vaiko teisių Norvegijoje. Man pasidarė svarbu, kas vyksta šioje sistemoje ir ar gali būti, kad šalis, kurią aš mylėjau, kuri tiek daug man davė ir yra mano antrieji namai, gali nuvilti tokiu jautriu klausimu. Pradėjau

daugiau domėtis ir norėjau padėti lietuviams, kurie susiduria su vaikų teisių problemomis Norvegijoje. Vėliau tapau Oslo lietuvių bendruomenės pirmininke, dalyvavau Pasaulio lietuvių susitikime Seime. Ten susipažinau su Pasaulio lietuvių bendruomene. Plėtėsi pažįstamų žmonių ratas, kilo naujų idėjų ir tikslų. Taip natūraliai ir atsitiko, kad buvau išrinkta Norvegijos lietuvių bendruomenių tarybos pirmininke.

Kuo nuo kitų bendruomenių skiriasi Norvegijos lietuvių bendruomenė? Kokie pagrindiniai bendruomenės uždaviniai?

Norvegijos lietuvių bendruomenių tarybos šiek tiek kitokia struktūra, negu JAV, Jungtinės Karalystės ar Kanados lietuvių bendruomenėse. Mūsų bendruomenės struktūra nėra hierarchinė, nėra padalinių. Bendruomenės regionuose yra lygiavertės ir visiškai savarankiškos narės. Norvegija – labai didelė šalis, tad pajutome poreikį ne tik susipažinti su kitais lietuviams, gyvenančiais Norvegijoje, bet ir sujungti visus aktyvius narius į tinklą. Jame mes dalijamės savo patirtimi, žiniomis, idėjomis. Mūsų tikslas – palaikyti tarpusavio ryšį ir bendravimą, dalytis geromis iniciatyvomis. Porą kartų per metus susitinkame, vieni kitus jau pažįstame, todėl ateinančių metų uždaviniai yra įtraukti daugiau veikiančių lietuvių bendruomenių į bendrą tikslą, padėti kurtis naujoms bendruomenėms, taip pat stiprinti lituanistinį švietimą, išgryninti lietuvių svarbą norvegiškai kalbantiems lietuvių vaikams. Labai džiaugiuosi šiaurinėje Norvegijoje gimusia iniciatyva sujungti ir sustiprinti lituanistinių mokyklų metodiką. Šio didelio darbo entuziastingai ėmėsi Triondelago lietuvių bendruomenės „Baltai“ pirmininkė Gintarė Malakė ir Oslo mokyklos „Gintaras“ mokytoja Justina Ardzijauskienė. Taip pat norime, kad ir Norvegijos visuomenė daugiau žinotų apie lietuvių kultūrą, meną ir lietuvių bendruomenes, jų geruosius pavyzdžius šalyje. Mūsų bendruomenėje yra įdomių asmenybių, įspūdingų pasiekimų, sveikintinų veiklų ir pomėgių, kurie padeda ne tik patiems žmonėms ar visai lietuvių bendruomenei, bet ir pačiai Norvegijai. Tarkime, Rogalando bendruomenės lietuviai gavo iš savivaldybės seną istorinį pastatą ir jį restauruoja. Jie išsaugos Norvegijos paveldą, o lietuvių bendruomenė turės savo, Lietuvių namus, kuriuose bus organizuojami renginiai, įsikurs konsulas. Tai didelis pripažinimas ir pasiekimas. Čia tik vienas geros sinergijos ir bendradarbiavimo pavydžių. Taip pat turime bendruomenę „Voksne for barn Tillit“, kuri veikia didelės norvegiškos organizacijos „Voksne for barn“ rėmuose ir dirba psichinės sveikatos ir vaikų gerovės srityje. Čia vyksta daug veiklų lietuviams tėvams, veikia nemokama anoniminė konsultacijų tėvams linija lietuviškai.

Mes, panašiai kaip ir Švedijoje, esame skėtinė organizacija, tačiau kitaip negu Švedijoje Nor-

vegijoje dotacijų procesai yra decentralizuoti. Lėšas bendruomenėms Norvegijoje skiria savivaldybės ir atskiri regionai. Tad mūsų bendruomenė yra mažiau ekonominio pobūdžio, o daugiau dalijimosi ir informacijos plėtos tikslu sukurta organizacija.

Ar manote, kad Norvegijos lietuvių bendruomenė auga?

Lietuvių skaičius išlieka gana stabilus ir auga nedaug, nes jau nuo 2017 metų prasidėjo lietuvių emigracija iš Norvegijos į kitas Europos Sąjungos šalis ir atgal į Lietuvą. Norvegijoje gyvena apie 39 tūkst. registruotų lietuvių, ir tai sudaro antrą pagal didumą imigrantų grupę po lenkų.

Bendruomenėje narių skaičius taip pat yra pakankamai stabilus ir išlieka apie tūkstantį narių visoje šalyje. Jie keičiasi, vieni ateina, kiti išeina. Galime matyti, kad gan maža lietuvių dalis įsitraukia į aktyvų bendruomenės gyvenimą.

Lietuvos Seimas 2019-uosius paskelbė Pasaulio lietuvių metais. Ar jaučiate renginių suaktyvėjimą?

Žinoma, šiais metais jaučiame didesnį Užsienio reikalų ministerijos ir Ambasados dėmesį, didesnius renginių skaičius. Tačiau prie renginių gausos prisidėjo referendumas ir prezidento rinkimai. Prieš kiekvienus rinkimus jaučiame renginių suaktyvėjimo bangas.

Kokie tolimesni planai Norvegijos lietuvių bendruomenėje?

Išlaikyti aktyvų bendravimą, keistis informacija ir įtraukti naujas lietuvių bendruomenes. Taip pat toliau darniai bendradarbiauti su kitų šalių bendruomenėmis (tarkime, su estų ir latvių organizacijomis Osle rengiame bendrus renginius), aktyviai siekti bendradarbiavimo su norvegiškomis institucijomis ir organizacijomis, neužmirštant savo šaknų. Taip išlaisykite stiprią bendruomenę ir turėsime gerą vardą.

Didžiausias rūpestis – liuanistinės mokyklos. Visos šeimos suinteresuotos, kad lietuvių mokyklėlės jų vaikams nebūtų labai brangios, todėl bandome optimizuoti mokyklėlių išlaidas, jų finansavimą iš įvairių fondų. Iš viso Norvegijoje veikia apie 13 lietuviškų mokyklų, rudenį jų atstovams bus surengti mokymai, per kuriuos, tikimės, gims daugiau bendrų projektų, gerų idėjų, bus pasidalyta mokymo metodika ir medžiaga.

Kaip gyvenimą keičia opus neišspręstos dvigubos pilietybės klausimas?

Tik 2018 metų pabaigoje Norvegija priėmė dvigubos pilietybės įstatymą, todėl šis klausimas pasidarė aktualus ir Norvegijoje gyvenantiems lietuviams.

Labai svarbu leisti išvykusiesiems jaustis Lietuvos dalimi, sudarant sąlygas išlaikyti Lietuvos pilietybę, dalyvauti demokratinuose procesuose, ir sudaryti galimybes dirbti šaliai.

Koordinatorių komanda „Mūsų metas DABAR“ teikia daug informaci-

jos užsienyje gyvenantiems lietuviams apie balsavimą ir užregistravimą. Tačiau matome, kad lietuviai nelabai domisi politika – užregistravo balsuoti apie 3000. Nors tai pusantro karto daugiau negu 2016 m., bet yra tik nedidelė dalis Norvegijoje gyvenančių lietuvių. Ir nemanau, kad tai lemia atitolimas nuo Tėvynės. Vietiniai rinkimai, kurie tiesiogiai veikia gyvenimą, irgi nelabai domina. Trejus metus Norvegijoje gyvenantys registruoti užsieniečiai gali balsuoti Norvegijos savivaldos rinkimuose, tačiau lietuviai, kaip ir kitų šalių emigrantai, apie tai dažnai nežino, nesidomi ir savo balso teise nepasinaudoja. Lietuvių susidomėjimas Norvegijos savivaldos rinkimuose kiekvienais metais išlieka žiauriai mažas.

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija patvirtino, kad referendume dėl pilietybės išlaikymo dalyvavo 1 312 690 (52,78 proc.) turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus Lietuvos Respublikos piliečių, iš kurių atsakė „Taip“ 72,18 proc. referendume dalyvavusių piliečių. Laikytina, kad privalomasis referendumas įvyko, tačiau referendumo sprendimas nebuvo priimtas.

Žinome, kad pasaulio lietuvių užsiregistravo tris kartus daugiau, o Norvegijoje – per 3300. Referendumo rezultatas mūsų, žinoma, nedžiugina, tačiau nepanašu, kad būtų padėtas taškas. Man atrodo, kad bus naujas, geriau parengtas referendumas, kurio metu bus sklandžiau ir aiškiau suformuluota, atsakyta į klausimus. Žmonių atėjo tiek, kiek atėjo, toks aktyvumas būdingas ir kitoms Vakarų šalims, nieko nuostabaus. Vis dėlto matome, kad pilietybės išlaikymo idėja palaikė dauguma. Tai labai džiugina, nes dabar žinome, ką Lietuva apie tai mano. Dar pridėsiu, kad bendruomenėms tai buvo geras šansas pritraukti daugiau žmonių, įžiebt diskusijas, susidomėjimą. Galima sakyti, tai yra teigiamas „šalutinis poveikis“. Tereikia juo pasinaudoti toliau telkiant visuomenę.

Ko palinkėtų Norvegijos lietuvių bendruomenė lietuviams Tėvynėje?

Seserinių miestų draugystės programa Norvegijoje kol kas nėra išnaudota. Apie tai mažokai žinome, tačiau skamba įdomiai. Norėtume bendrauti su Lietuvos regionais ir savivalda, tad jei savivaldybės nori bendrauti su mumis – mes labai mielai draugausime!

Nors ir nesame Lietuvoje, nesijaučiame nutolę nuo savo Tėvynės. Esame šalia, toje pačioje informacinėje erdvėje, vežame savo draugus norvegus į Lietuvą, rodome savo kraštą, didžiuojamės savo šaknimis. Dauguma dažnai atvažiuojame aplankyti namų, šeimos, giminių, draugų Lietuvoje. Šiais laikais pasaulis yra toks sumažėjęs, tikrai nėra taip sunku palaikyti ryšį su savo šalimi. Labai daug lietuvių vaikų, gyvenančių Norvegijoje, jaučia didelį prisirišimą prie Lietuvos ir išlaiko kalbą, kultūrą, tradicijas. Jie auga patriotai.

Kalbino Ieva Cataldo

MAŽEIKIAI – ŽALIAUSIAS MIESTAS

Mažeikių rajonas išskirtinis – rajono švietimo bendruomenės aktyviausias Lietuvoje vykdydamos gamtosauginius projektus. Gegužės pradžioje Mažeikių Kalnėnų pagrindinėje mokykloje vyko Žaliosios vėliavos ir Aplinkosauginio švietimo fondo sertifikatų įteikimo ceremonija ir 14 įstaigų atstovų buvo įteiktos Žaliosios vėliavos. Tai didžiausias skaičius Lietuvoje. Gamtosauginių mokyklų koordinatoriaus Lietuvoje Renaldo Rimavičiaus teigimu, mūsų rajonas daugiau nei dvigubai lenkia antrąją vietą pagal įteiktų vėliavų skaičių pelniusį rajoną.

Apdovanotos įstaigos vėliavas pelno jau ne pirmą kartą. Kai kurios skaičiuoja jau keturioliką Žalioją vėliavą. R. Rimavičius įteikdamas jas visiems linkėjo ir toliau sėkmingai žingsniuoti septyniais gamtosauginių mokyklų žingsniais.

Pasveikinti aktyvių vaikų ir pedagogų atvykęs rajono meras Vidmantas Macevičius sakė,

kad malonu būti tokioje aplinkoje, kurioje visus vienija vienas tikslas – saugoti gamtą. „Švaru ne ten, kur valome, bet ten, kur nešiukšliname“, – sakė meras.

Šiemet jau 25-ąją sukaktį mininti Pasaulinė gamtosauginių mokyklų programa į aplinkosauginę veiklą įtraukia ne tik mokinius, mokytojus, aptarnaujantį mokyklos personalą, bet ir šeimas, vietinę bendruomenę. Lietuvoje ši programa prasidėjo 2005 m., ir pirmoji mūsų rajone apdovanota švietimo įstaiga buvo Renavo pagrindinė mokykla.

Žalioji vėliava suteikiama tik vieniems metams, todėl mokykla, gavusi šį tarptautinį apdovanojimą, turi tęsti savo pradėtą darbą norėdama ją gauti ir kitais metais.

KIEK ŠIMTMEČIŲ REIKIA SAVIVALDYBIŲ PARTIJAI?

ARŪNAS BRAZAUSKAS

Savivaldybių asociacijos suvažiavimas, vykstantis gegužės 29 d., įsiterpia tarp dviejų šimtmečių. Pernai sukako šimtas metų nuo 1918 m. lapkričio 13 d. atsiūkavimo, kuriuo Lietuvos Taryba ir vos prieš dvi dienas sudaryta Vyriausybė pakvietė demokratiškai išrinkti vietos valdžią. Šįmet spalį paminėsime pirmojo savivaldybių įstatymo šimtmetį – jis paskelbtas 1919 m. spalio 10 d.

Žvelgdami atgal matome, kad prieš šimtą metų užsimezgusi demokratinė tvarka buvo gyvybinga gal dešimtmetį, paskui ją imta varžyti kaip išdykusią mergaitę. Apie demokratiją sovietmečiu kalbėti neverta. Ir tik nuo 2015 m., kai kelti kandidatus leista visuomeniniams komitetams, bent šiuo aspektu savivaldybių tarybų rinkimai ėmė panašėti į 1918-ųjų rinkimus. Tie parapijų, valsčių, apskričių ir miestų tarybų ar komitetų rinkimai tada vyko atliepiant Vyriausybės kvietimui – nepaisyti tautybės, religijos, lyties, socialinės padėties skirtumų.

LIAUDIS BUVO NUSITEIKUSI DEMOKRATIŠKAI

Savivaldos reikalų žinovė Šiaulių universiteto profesorė dr. Aistė Lazauskienė rašė, kad 1918 m. centrinė Lietuvos valdžia buvo silpna. Vidaus reikalų ministerija į apskritis skyrė savo įgaliotinius, kurie turėjo būti tarpininkai tarp vietos ir centro valdžios, jų uždavinys buvo padėti koordinuoti vietos savivaldos institucijų rinkimus ir veiklą. Tačiau buvo nemažai savivaldybių, kurios nenorėjo pripažinti iš Vilniaus atsiųstų atstovų kaip nerinktų. Tada kai kur buvo renkami net valsčiaus raštininkai ar milicininkai, ginkluoti tvarkdariai. Lietuvos Tarybos ir Vyriausybės išleisti potvarkiai dėl savivaldybių organizavimo ne visados pasiekdavo atokiais vietoves. Todėl kai kur buvo kuriamos savo rinkimų taisyklės, pagal kurias ir vyko tie pirmieji 1918 m. rinkimai.

Tuo metu Lietuvoje rinkimuose dalyvavo partijos, pavyzdžiui, daugelyje vietų kandidatus kėlė krikščionys demokratai, socialistai liaudininkai, socialdemokratai, įvairios žydų partijos. Kandidatus siūlė ir įvairios tautinės, profesinės organizacijos. Pavyzdžiui, 1918 m. rinkimuose Kaune buvo registruoti vokiečių, rusų demokratų, lenkų komitetų sąrašai, taip pat septyni žydų sąrašai (Aleksoto žydų, Žydų liaudies sąjungos ir

kt.), vėlesniais metais tų sąrašų vėl būdavo pačių įvairiausių – pavyzdžiui, „Savivaldybių gynėjų“ ar „Naujakurių kultūrininkų“.

1918-aisiais piliečiai ilgai nedelsė. Antai Kauno rotušėje lapkričio 28 d. įvyko bendras visų tautų, įvairių partijų atstovų susirinkimas, kuriame buvo išrinktas 11 narių komitetas rinkimams į miesto tarybą organizuoti. Susirinkime buvo apsispręsta ir dėl būsimosios tarybos narių skaičiaus – 71. 1918 m. gruodžio 18–19 d. įvyko Kauno miesto savivaldybės rinkimai, kuriuose dalyvavo 15 140 asmenų. Išrinkta 30 lenkų, 22 žydai, 12 lietuvių, 6 vokiečiai, 1 rusas. 1918 m. gruodžio 22 d. įvyko pirmasis naujai išrinktos tarybos posėdis. Savivaldos istorikas pasižymės, kad 1990–1995 m. Kauno savivaldybės taryba turėjo 108 narius, vėlesnių kadencijų tarybose renkamas 41 deputatas.

Istorikai sutaria, kad 1929 ir 1931 m. įstatymais savivaldybės buvo pajungtos stiprėjančiam autoritariniam režimui. 1929 m. savivaldybių įstatymas įtvirtino iki tol nebūntos rinkimų cenzus. Centrinė valdžia siekė daryti įtaką sudarant savivaldybių valdybas, renkant viršaičius, burmistrus. Pagal 1929 m. įstatymą rinkimai tapo nebe visuotiniai, o cenziniai. Aktyviąją rinkimų teisę turėjo piliečiai nuo 24 metų, atitinkantys vienų metų sėslumo cenzą. Buvo įvesti turto („valdo seniūnijoje nekilnojamąjį turtą ir moka mokesčius“, „turi prekybos, pramonės arba amato įmonę ir moka savivaldybei mokesčius“) ir išsilavinimo cenzai („baigęs aukštąjį mokslą arba spec. žemės ūkio mokslą“, greta to, suteikta rinkimų teisė etatiniams tarnautojams). Pasyvioji rinkimų teisė kandidatams į vykdomosios valdžios institucijas (valdyba, viršaitis, burmistras) susieta su amžiumi: renkamas galėjo būti ne jaunesnis nei 30 metų asmuo.

NAUJA „AUKLĖ“ – PARTIJOS

Dabar vertinant tokias tvarkas tenka pripažinti, kad iškart po Nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. savivaldybių tarybų rinkimai buvo „prikabinti“ prie partijų. Ir tik nuo 2011 m. rinkimuose galėjo dalyvauti save iškėlę kandidatai, nuo 2015 m. rinkimuose atsirado visuomeninių komitetų sąrašai. Procesas, kuris nuolatos grįžta į išeities tašką ar panašią vietą, vadinamas ciklu. Ko galima pasimokyti iš maždaug 95 metų ciklo, per kurį savivaldybių rinkimų tvarka apsuko ratą? Reikia atmesti karus, okupacijas, taip pat pripažinti, kad dabartinis demokratizmas, tikėtina, nebalansuoja ant anarchijos ribos, kaip tai buvo 1918–1919 m.

Tiktai ilgesnės istorinės atkarpos atskleis visuomeninių rinkimų komitetų teigiamas ir neigiamas puses. Dabar jau įprasta skaičiuoti ne vieną, o kelias Lietuvos. Ar visuomeniniai komitetai tą skaičiuotę pakeitė, papildė? Ne apie socialinę atskirtį kalba, o apie Seimo Lietuvą ir Savivaldybių Lietuvą. Nėra politinės partijos, kurios lyderis neteigtų, kad parama kandidatams į merus ir valdančiosios koalicijos savivaldybėse visai nesutampa su partneriais ir politiniais priešininkais Seime. Yra ir trečioji – Prezidento Lietuva, kurioje, pavyzdžiui, socialdemokratų kandidatas pastaruosiuose rinkimuose Vytenis Povilas Andriukaiš, beje, siekęs šio posto trečią kartą, atsidūrė ketvirtoje vietoje, nors šių metų savivaldos rinkimuose socialdemokratai iškovojo daugiausia merų postų – 15.

Žiniasklaidos pastangomis visuomeniniai komitetai suvokiami kaip vos ne visos liaudies sąjūdis, tačiau arti devynių dešimčių registruotų komitetų su daugiau nei šešiais tūkst. narių neturėjo ir vargu bau turės ką nors panašaus į bendrą programą. Kaip tik „komitetiniai“ gavo daugiausia mandatų – 300, tai daugiau už konservatorių, socialdemokratų deputatų skaičių savivaldybių tarybose. Ar „komitetiniai“ galėtų sudaryti bendrą, nuo partinių programų laisvą reikalavimų sąrašą, kuriame būtų išreikšti visų savivaldybių lūkesčiai? Pavyzdžiui, tai, ką Vyriausybei nuolatos primena Lietuvos savivaldybių asociacija.

Šiais socialinių tinklų laikais, kai politikų įrašai tviteryje reiškia daugiau negu tai, kas išdėstoma programose, viskas įmanoma – bent jau teoriškai. Tačiau vėjas į tą pusę, atrodo, kol kas nepučia. Visuomeninių komitetų energija Savivaldybių Lietuvoje (vienoje iš tų kelių) dar kažkiek pakunkuliuos Europos Parlamento Lietuvoje ir paskui nurims, nes darbas atliktas – savivaldybių tarybos suformuotos. Savivaldybių partija, išaugusi iš visuomeninių komitetų – kito savivaldos raidos šimtmečio reikalas. Tačiau nesakykite, kad tai utopija.

Mečislavo Ščepavičiaus pieš.

APIE YPATINGĄ ŪKININKAVIMO BŪDĄ, ARBA KODĖL BŪTINAI REIKIA NUSIMAUDYTI ALAUŠO EŽERE

LOLITA KAMINSKIENĖ

Simbolinis Gandras perduotas Trakų rajono savivaldybės mero pavaduotojai Marijai Puč

Ar jūs jau šiemet maudėtės ežere? Ne? O Lietuvos kaimo turizmo asociacijos prezidentas Linas Žabaliūnas ir Lietuvos verslo konfederacijos vadovas Valdas Sutkus jau išbandė pavasarinius malonumus ežere. Lietuvos kaimo turizmo asociacijos prezidentas tai padarė ne bet kur, o gražuoliame Alauše.

Tam buvo puiki proga: gegužės 15 d. prie Alaušo, poilsio ir renginių centre „Alaušo slėnis“, buvo atidarytas Lietuvos kaimo turizmo XXII sezonas. Atvykęs diena anksčiau, Linas Žabaliūnas, prisiklausęs kalbų, kad Utenoje visi maudosi nuo ankstyvo pavasario, o kai kurie – ir žiemą, nenorėdamas atsilikti nuo kitų ir rausti iš gėdos, anksti ryte, saulei tekant, pūkstelėjo į Alaušo bangas. Nors tos pirmos dienos „Alaušo slėnyje“ orai labiau priminė rudenį, bet išgirdęs, kad prie Alaušo, juoba nusimaudžius, viskas pasikeičia tik į gera, neiškentė neišbandęs šio burto. Ir ką gi, turizmo sezono atidarymo diena buvo tokia, koks turi būti visas sezonas: šilta, saulėta, šviesi, džiuginanti ir dovanojanti puikią nuotaiką.

Dar šventę galima pavadinti elegantiška, nes aprangos kodas – prieškarinės Lietuvos mados. Kitaip tariant, smetoniški apdarai. Ne be reikalo šventė buvo pavadinta „Smetonišku susijimu“. Elegantiškumo „Smetoniškam susijimui“ suteikė ir dainininkas Paulius Bagdanavičius. Jo atliekamas „Švelnumas“, „Sakale, lėk“, „Kol tu šalia buvai“ ir kitos dainos vertė susimąstyti ir smagiai ploti. P. Bagdanavičius atvažiavo į „Alaušo slėnį“... ypatingai: tokiu pat elegantišku kaip jis pats ir šventė, baltu kaip gulbė „smetonišku“ automobiliu.

Dar šventėje buvo elegantiškieji, „smetoniški“ *gaspadoriai*, kuriais tapo Utenos kultūros centro direktorius Erikas Druskinas ir Utenos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistė Jūratė Brasiūnienė. E. Druskinas „ganė“ visus

sveikintojus ir kalbėtojus, o J. Brasiūnienė maloniai priiminėjo svečius, stebėjo, kad nebūtų nukrypta nuo griežtos susijimo darbotvarkės.

Tai gi nukrypta nebuvo. Vyko viskas, kas buvo suplanuota: kontaktų ir amatų mugė, konferencija „Bendradarbiavimo galimybės vietinio maisto tiekime“, sveikinimai, svečių pažintis su „Alaušo slėniu“, ekskursijos į Alauz muziejų ir po Uteną ir Utenos rajoną.

Gausiai susirinkusius svečius iš visos Lietuvos sveikino Utenos rajono meras Alvydas Katinas, Lietuvos kaimo turizmo asociacijos prezidentas L. Žabaliūnas, „Alaušo slėnio“ vadovė Asta Saržickienė, Lietuvos verslo konfederacijos vadovas Valdas Sutkus, ministerijų, asociacijų, departamentų atstovai ir kiti svečiai. Lietuvos kaimo turizmo asociacijos simbolį – Gandrą – Lietuvos kaimo turizmo asociacijos prezidentas perdavė Trakų rajono savivaldybės mero pavaduotojai Marijai Puč, mat kitais metais Lietuvos kaimo turizmo XXIII sezonas bus atidarytas Trakuose. O Lietuvos kaimo turizmo asociacijos vėliava buvo padovanota „Alaušo slėniui“.

Utenos rajono meras, tardamas sveikinimo žodį, paaiškino, kas gi yra tas kaimo turizmo verslas. Pasak mero, tai toks ypatingas ūkininkavimo būdas, kai auginama vienintelė žemės ūkio kultūra – šašlykai, ariama valtimis, o savaitgaliais pirtelėse rūkomi ne lašiniai, o svečiai ir turistai. Šis Alvydo Katino paaiškinimas sulaukė garsaus susirinkusiųjų juoko ir plojimų.

„Smetoniškame susijime“ akį traukė Utenos rajono tautodailininkų mugė, o nosį – Sudeikių seniūnijos darbuotojų verdama garsioji gardžioji Sudeikių žuvinė. Šį organą viliojo ir UAB „Biovėla“ ir UAB „Utenos mėsa“ stendas, kuriame visi norintys galėjo paragauti kepsnių, rūkytų dešrelių ir kitų skanių gaminių. Nors gardžiosios Sudeikių žuvinės ir „Biovelos“ gaminių greit neliko, dėl to nusiimta nebuvo: vakare susijimo svečių laukė smagi vakaronė ir smagus pabendravimas.

Utenos rajono meras Alvydas Katinas (antras iš kairės) paaiškino, kas yra kaimo turizmo verslas